

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת וישלח, תשפ"ד

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 4:25	Minneapolis, MN - 4:15
Brooklyn, NY - 4:11	Miami, FL - 5:11
Chicago, IL - 4:00	Monsey, NY - 4:10
Houston, Texas - 5:03	Montreal, Quebec - 3:54
Johannesburg, S. Africa - 6:28	Passaic, NJ - 4:11
Lakewood/Deal, NJ - 4:13	Toronto, Ontario - 4:24
London, UK - 3:40	Yerushalayim - 3:59
Los Angeles, CA - 4:25	Zurich, Switzerland - 4:19

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

עירוב תחומין

ויחן את פני העיר ודרשו בב"ר ע"ט ו' נכנס בע"ש עם דמדומי חמה מבעוד יום וקבע תחומין מבעוד יום הדא אמרת ששמר יעקב את השבת קודם שניתן.

(וע"ע שבת קי"ח ע"ב עה"פ אז תתענג על ה' והאכלתיך נחלת יעקב אביך, וקאי על שמירת שבת, וזוכה לנחלת יעקב שירש את העולם שלא במדה. והוסיף ב"ר י"א ז' אברהם שאין כתוב בו שמירת שבת ירש את העולם במדה שנאמר קום התהלך בארץ וכו' אבל יעקב שכתוב בו שמירת שבת שנאמר ויחן את פני העיר, נכנס בע"ש עם דמדומי חמה מבעוד יום וקבע תחומין מבעוד יום, ירש את העולם שלא במדה שנאמר והיה זרעך כעפר הארץ).

וע"ש ביפה תואר שפי' דיוק המדרש מדכתיב פני העיר משמע שלא נכנס לעיר ואמאי מגלה לן קרא וע"כ משום תחום, ועוד פ' דיוק המדרש מדכתיב פני העיר ולא לפני העיר וע"כ לשון פני העיר הוא לשון תחום שנכנס לתוך תחום העיר.

וע"ע משך חכמה שפי' דיעקב שלמה מדתו תוך העיר ולא חנה רק פני העיר ולא הלך חוץ לתחום אף תוך העיר משום דאע"ג דלן בה הואיל ולא שבת באויר מחיצות מבעו"י וזה שנכנס עם דמדומי חמה.

יש לדון לפי יפה תואר דבאמת לא נכנס לעיר והיה מרוחק מהעיר יותר ממיל (ודלא כמשך חכמה) והרי היה יכול לקנות שבתה בינו ובין העיר אפילו בלי פת ויוכל ליכנס לעיר, וכמבואר בשו"ע ת"ט י"א. ואפילו נימא דכוונת המדרש כר"ע דתחום אלפים מה"ת הרי מ"מ הוכיח הרמב"ן בערובין י"ז דלר"ע ג"כ מהני עירוב.

מיהו ע"ש ברמב"ן שפי' הטעם משום הלכה למשה מסיני או משום דחכמים סבורין כיון שדעתו בכאן ואמר תהא שבתתי במקום פלוני עשאו ביתו ומשם אני קורא אל יצא איש ממקומו. אכן באו"ש פכ"ז משבת כתב דמהני עירוב גם לר"ע כי מאחר שאסור מדרבנן לילך לצד השני והרי רצון התורה שיהיה לו ד' אלפים אמות לזו בשבת א"כ מעכשיו הרי הוא מותר לילך לצד השני ד' אלפים אמות. ואולי לפי דבריו י"ל דכ"ז אחר שאסור באמת מדרבנן אבל בימי יעקב אבינו אין עליו באמת איסור מדרבנן וא"כ עדיין שייך אצלו איסור מה"ת של תחומין לר"ע, ולכן לא עשה יעקב עירוב.

ללמוד מהגדולים את המעשים הקטנים

דברי הימים

טלפון ציבורי וכן אסימון (מטבע מיוחד שאיתו השתמשו כדי להתקשר בטלפון ציבורי), כדי להתקשר לרבנית, לבקש את רשותה לנסיעה ולוודא שהיא לא תדאג מכך שרה"י מאחר לשוב.

מרן רה"י הגר"צ היה מסיים ואומר: "כולם מתפעלים מלב הארי של רבי חיים, איך ביקש את בקשתו מרחל אמנו מעומק הלב כבן לפני אמו, אך אני מתפעל יותר מכך שהגר"ח לא שכח את מה שבעיני הבריות נראה דבר של מה בכך, להתקשר לרבנית ולוודא שלרוע לא תדאג כתוצאה מאיחורו..."

למה זה יותר גדול בעיני, כי את לב הארי של רבי חיים אי אפשר לחקות, אולם את הדברים הקטנים יכול כל אחד ללמוד. להרגיש את הזהירות שנדרשת בבין אדם לחברו, ודרך סולם זה אפשר להגיע למדרגות גבוהות.

ידוע ומפורסם הסיפור המרטיט אודות מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה בביקורו בקבר רחל, כיצד דיבר עם רחל אמנו וביקש ממנה: "הקב"ה מבקש ממך מנעי קולך מבכי, אולם אני, חיים בנך, מבקש ממך אל תפסיקי לבכות".

מרן ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה היה מרבה בשיחותיו להביא סיפור זה, אולם תמיד היה מוסיף ואומר שצריך להתחיל את הסיפור מתחילתו:

רה"י רבי חיים שהה באירוע מסיים, אחד הנוכחים ניגש אליו והציע לקחת אותו

ברכבו לקבר רחל. רה"י רצה מאוד ליסוע עם אותו יהודי, אולם תגובתו הראשונה הייתה שהוא צריך קודם כל לשאול את הרבנית. צריך היה לחפש

ויירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח)

דברי רבותינו

רב הונא פתח "מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו" (משלי כו,ז), שמואל בר נחמן אמר משל לארכי לסטים שהיה ישן בפרשת דרכים, עבר חד ושרי מעיר ליה, א"ל קום לך דבישא שכיח הכא (החל לעוררו משנתו ואמר לו קום לך שהרעה מצויה כאן), קם ושרי מקפח ביה (קם הלסטים והחל להכותו), א"ל ניער בישא (קם הרע?), א"ל דמיך הוה ועוררתניה (ענה לו: הוא ישן ואתה עוררת אותו). כך אמר לו הקב"ה (ליעקב) לדרכו היה מהלך ואתה משלח אצלו ואומר לו "כה אמר עבדך יעקב" (בר"ר עה, ג).

הדברים צ"ב: מדוע נקרא יעקב "מתעבר על ריב לא לו", הרי עשיו רב אתו קודם שברח לחרן? ויותר: הרי כעת הולך עשיו לקראתו עם ארבע מאות איש עמו, ואומר המדרש שכל אחד מהם היו תחתיו ארבע מאות חיילים, א"כ מה התביעה על יעקב שפחד ממנו ושלח מלאכים?

מסביר מרן רה"י שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה: מכאן למדים אנו עד כמה גדולה צריכה להיות מידת הבטחון. אפילו כשנראה שעתידיה לבוא צרה על האדם, ואפילו שראים שהיא מתקרבת, אך כל עוד שהיא לא הגיעה בפועל צריך האדם לבטוח בקב"ה, ונחשב הדבר כארכי לסטים ישן.

והאדם שאינו בוטח בקב"ה וחושב שימנע בעצמו את הצרה מלבוא, הרי הוא "מתעבר על ריב לא לו", ולפעמים הוא מעורר עליו את הצרה ח"ו.

הנצחון במלחמת יעקב ועשיו - לברוח ולהנצל

במלחמה, אבל עשיו נלחם עמך בדין, והסכימו היוונים לדון עמם, ומי שינצח ימלוך על העולם. ואז שאלו רומי את יוון מי שיש לו מרגלית ואבן טובה יקרה ממנה איזה מהן יעשה בסיס לחבירו שישב עליו, וענו להם היוונים המרגלית ראויה להיות בסיס לאבן טובה. ואז שאלו עוד, אבן טובה ואבן נופך שהיא יקרה הימנה, וענו להם אבן טובה היא בסיס לאבן נופך. שוב שאלו, אבן נופך וספר תורה, השיבו להם היוונים שהאבן נופך ראויה להיות בסיס לספר תורה שחשוב ממנה. ואז שלחו להם הרומאים א"כ מודים אתם שהינכם ראויים להיות תחתינו, שהרי אנו שותפים במלכותנו עם ישראל, ולפיכך הספר תורה נמצא אצלנו, וכפו את היוונים להיות משועבדים להם. ואחר שהרומאים נעשו שליטי העולם החזיקו בשותפות עם ישראל עשרים ושש שנים בהנהגת המלכות, אבל אח"כ התחילו להיות משתעבדים בהם בישראל. וכך לבסוף נחרב בית שני. וזהו שכתב הרמב"ן "ועל דעתו גם זה ירמוז כי התחילו נפילתנו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומאים והיא סיבת נפילתם בידם". והיינו שהקירבה והשייכות עם עכשיו זה מביא את כוחו של עשיו לנצח במלחמה, רק כאשר יעקב מעמיד את מציאותו בלא שייכות עם עשיו אזי נוצח במלחמה.

עד כמה חובת ההתרחקות מעשיו, מצינו ברמב"ן בהמשך הפרשה, עה"פ ויאמר עשיו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי, ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדוני (ל"ג, ט"ו). ופירש הרמב"ן והכוונה ביעקב כי לא היה חפץ בהם ובחבורתם כלל וכ"ש שהיה בדעתו ללכת בדרך אחרת. והוסיף בדבריו, ורבותינו (ב"ר ע"ח, ט"ו) ראו בזה עוד עצה, שרבי ינאי כד הוה סליק למלכותא הוה מסתכל בחדא פרשתא ולא הוה נסיב עמיה רמאין, חד זמן לא איסתכל בה ונסיב עמיה רומאים, ולא הגיעו לעכו עד שמכרו פינס שלו, מפני שהיתה קבלה בידם שזו פרשת גלות. וכשהיה בא ברומא בחצר מלכי אדום על עסקי הציבור, היה מסתכל בפרשה זו ללכת אחרי עצת הזקן החכם, כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו, ולא היה מקבל חברת אנשי רומי ללוותו, שאין מקרבין אלא להנאת עצמן ומפקירין ממנו של אדם.

וביותר מצינו שבשעה שיעקב אבינו חזר על הפכים הקטנים כתי' "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר" (בראשית ל"ב, כ"ה) וברש"י הביא מחז"ל שהוא שרו של עשיו, ובא עמו במלחמה על הברכות. ולכאורה תמוה הלא כבר קיבל יעקב את הברכות וזכה בהן, ומה שייך בהם דין ודברים ומלחמה. אכן מוכרח בזה שאין הברכות קנינו המוחלט של יעקב, אלא

"וישלח יעקב מלאכים אל עשיו אחיו" וגו' (בראשית ל"ב ד'). וברמב"ן פירש פרשת מלחמת יעקב ועשיו, שנכתבה פרשה הזאת להודיע כי הציל הקב"ה את עבדו וגאלו מיד חזק ממנו, וישלח מלאך ויצילהו. וללמדנו עוד שלא בטח בצדקתו והשתדל בהצלה בכל יכולתו.

והוסיף עוד בדבריו, ויש בה רמז לדורות כי כל אשר אירע לאבינו עם עשיו אחיו יארע לנו תמיד עם בני עשיו, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק שנזמין עצמנו לשלושת הדברים שהזמין הוא את עצמו לתפילה לדורון ולהצלה בדרך מלחמה, לברוח ולהנצל. וכבר ראו רבותינו הרמז הזה מן הפרשה כאשר אזכיר להלן [ושם ביאר שזהו הנהגה לדורות בכל ענין המלחמה, וכמו שפירש עה"פ והיה המחנה הנשאר לפליטה (ל"ב, ט') וז"ל וגם זה ירמוז שלא יגזרו עלינו בני עשיו למחות את שמנו, אבל יעשו הרעות עם קצתנו בקצת ארצות שלהם, מלך אחד גוזר בארצו על ממוננו או על גופינו, ומלך אחר מרחם במקומו ומציל הפלטים. וכך אמרו בב"ר (ע"ו, ג') אם יבוא עשיו אל המחנה האחת והכהו אל אחינו שבדרום, והיה המחנה אשר נשאר לפליטה אל אחינו שבגולה, ראו כי גם לדורות תרמוז פרשה זו].

הרי לן שהדרך של יעקב אבינו ע"ה שהתנהג עם עשיו, זהו הנהגה המחייבת לנהוג עם עשיו בכל זמן הגלות עד ביאת גואל צדק, בתפילה בדורון ובמלחמה. אכן העמיד לנו הרמב"ן, מהו המלחמה, מהו הנצחון על עשיו - "לברוח ולהנצל". ובאמת צריך להבין מהותה של מלחמה זו, שאם בורח במה נוצח במלחמה, במה נתייחד נצחנו של יעקב אם רק ברח מעשיו.

אכן מבואר בזה, שלעולם הנצחון האמיתי הוא לברוח, כלומר להתנתק ממנו ניתוק גמור, ללא שום קשר ושייכות כל דהו, ובזה לבד מונח הנצחון של יעקב, שמעמיד את מציאותו בלא שום שייכות לעשיו.

וזאת מפני שהרי הלכה עשיו שונא ליעקב, גם כאשר יעקב מנצח את עשיו, שוב חוזרת שנאתו של עשיו ליעקב ומביאו שוב למלחמה, ולכן האפשרות היחידה היא להרחיק את עצמו מעשיו שלא יהיה שום קשר וחיבור כלל, ובזה לבד יוכל יעקב וכל זרעו אחריו לחיות ללא מלחמה עם עשיו, עד שנזכה שיבוא גואל צדק, ועלו מושיעים בהר ציון, שאז נזכה לנצחון גמור, שיעבוד מוחלט של עשיו לבניו של יעקב.

ומצינו בחז"ל (ע"ז ח:) שנלחמו רומי עם יוון שלושים ושתים שנה ולא ניצחום, עד שעשו שותפות עם ישראל, ואז שלחו רומי ליוון, עד עכשיו עשינו עמכם מריבה

ובגמ' מאן יחידים, אמר רב הונא רבנן. הרי לנו שיסודו ומהותו של ת"ח שהוא יחיד, ובזה נתייחד מעלתו. ואין המכוון בלימוד לבד בלי חברותא, אלא שנמצא במעלתו בלי שום השפעה ממקום אחר, וזהו מענין הניתוק המוחלט מעשיו.

וזהו הביאור במלחמת יוון שגזרו ג' גזירות מילה שבת וראש חודש, לא היתה גזירה על לימוד תורה, שזה נשמת אפם של ישראל. ויש להבין מדוע אכן גזרו דוקא אותם דברים, במה נתייחדו אותם דברים מילה שבת ור"ח שהבינו היוונים שאם יכניעו באותם דברים אזי ינצחו במלחמה. אכן לדברינו מובן שהמייחד באותם גזירות שהרי הם מורים על המיוחדות של ישראל, מילה ודאי זהו דבר שמייחד את עם ישראל, וצאצאיו חתם באות ברית קודש, ברית עם הקב"ה יש רק לעם ישראל, מובדלים ומרוממים עם מכל האומות בהיות להם ברית עם הקב"ה. שבת קודש יש בזה ג"כ מהמיוחדות של ישראל, בכל העולם יום המנוחה ביום ראשון, ואילו כלל ישראל שובת בשבת קודש. בראש חודש מוצאים אנו שחכמים קובעים לישראל את זמניהם, זמנם של ישראל אינם זמנם של אומות העולם, כל הטבע משועבד לזמנם של חכמים עד כדי שמצינו בירושלמי שאם עיברו את השנה אזי בת ג' בתוליה חוזרים, וחוזרת להיות פחותה מבת ג' שנים. [וכמו שהחת"ס הקפיד שלא לכתוב החודשים הלועזיים, מכיון שלכלל ישראל החודש הזה לכם ראש חודשים, חודש ניסן הוא החודש הראשון]. ולכך הבינו היוונים שאם יבטלו ח"ו את אותם מצוות, הרי הם מבטלים את המיוחדות של ישראל, ובזה יגדל כוחם לנצח את ישראל.

כלל ישראל הריהו בבחינת אתה בחרתנו מכל העמים ורוממתנו מכל הלשונות, כלל ישראל הינו מציאות אחרת מכל אומות העולם, מובדל ומופרש לגמרי, בלי שום קשר ושייכות כל דהו, ובזה, ורק בזה, יוכל לנצח במלחמה עם עשיו, לברוח ולהינצל - זהו נצחוננו בעשיו.

ולדין, מחוייבים אנו לדעת שהמלחמה עם עשיו היתה מלחמה תמידית עד ביאת גואל צדק. ומלחמתו של עשיו היא להחליש אותנו במידה זו. שיהא איזה חיבור כל דהו עמהם, ובכך יוכל לנצח אותנו במלחמה. ולכן התביעה היא להזהר מאד להשאר במיוחדות של ישראל, ובכך ננצח במלחמה

תלויים ועומדים, שרק כאשר יעקב נמצא במעלתו של יעקב, רק אז זוכה בברכות, רק כאשר הקול קול יעקב אזי אין הידים ידי עשיו. וא"כ לדין מובן שכאשר יעקב מתקרב לעשיו כבר נפגם במעלתו, ושוב יש כח בעשיו לשעבד את ישראל.

ומעתה יש לומר שבזאת עיקר המלחמה של עשיו, להתחבר עם יעקב, לבטל את המיוחדות של יעקב, ובזה יגבר כוחו ח"ו לנצח את כלל ישראל. וכבר ביאר אדמו"ר זצ"ל עה"פ ויותר יעקב "לבדו" ויאבק איש עמו, שלבדו אין המכוון שנשאר לבדו בלא עזר וסיוע, אלא היה בו מידה של לבדו שאינו מחובר לדבר אחר, כל מציאותו שיש בו הוא אצלו ומחמתו, בכל מעשה וענין יש בו את היחודיות של יעקב. ובזה רצה לנצח את עשיו, להשאר ולעמוד במידה של לבדו, שהרי בכך נלחם עשיו עם יעקב לבטל את היחודיות של יעקב, שבה טמון מלחמת יעקב ועשיו, ונצחוננו של יעקב.

והיינו דכתי' "וירא כי לא יוכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו" (שם, כ"ו) והביאו מהזוה"ק שפגע בתמכין דאורייתא. ולדברינו עומק הפגיעה בזה, בכך שיעקב אבינו נצרך לאיזה סעד ותמך להעמיד את תורתו, וא"כ קיים איזה חיבור עם עשיו, אינו מושלם במידת לבדו, שכל מציאותו וקיומו ורוממותו בלי שום חיבור ושייכות כל דהו לעשיו.

וביתר ביאור, שהלא יש לתמוה איך אפשר שבא למלחמה עבור עשיו לפגוע ביעקב וגם לפגוע בתמכין דאורייתא, והרי אין מלאך אחד עושה ב' שליחויות. [וכמו ששאלו יעקב מה שמך, וא"ל למה זה תשאל לשמי, ופירש"י אין לנו שם קבוע משתנים שמותינו לפי מצות השליחות שאנו משתלחים] ועל כרחך שהכל שליחות אחת, וכמו שנתבאר שמלחמת עשיו ביעקב היא לעשות חיבור עם יעקב, שאינו מעמיד את עצמיותו לבדו, ובזה לבד נחלש כוחו של יעקב, שיש בכח עשיו להשתעבד בו. בזה שנצרך לתמכין דאורייתא אינו יכול להיות בנצחון של לברוח ולהנצל במידה מושלמת, אינו יכול להעמיד את עצמו בניתוק מוחלט מעשיו, שרק בכך יוכל לנצח במלחמה.

בזאת מורה לנו התורה הקדו' את דרך המלחמה של יעקב בעשיו, שבתחילה ודאי צריכים לעמוד במעלתו של יעקב איש תם יושב אהלים - עמל התורה בלי הפסק, שזהו מציאותו של יעקב. אבל מחוייבים אנו גם לעמוד במידת "לבדו" לא להתחבר בחיבור כל דהו עם עשיו.

ובגמ' (תענית י.) גבי עצירת גשמים, אמרו, הגיע י"ז במר חשון ולא ירדו גשמים התחילו "יחידים" מתענים.

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

It's All Up To YOU Harav Hagaon Ahron David shlita

The Bach (Orach Chaim 670) wonders why Hashem allowed the Yevanim to wield power over us and stop our avodah. What did we do that enabled this to happen? Everything is from Shamayim, and it was hardly a coincidence that the Yevanim came and stopped the avodah in the Beis Hamikdash. The Bach explains that the reason is that we performed the avodah b'hishrashlus, instead of doing it shtark. We came late, we didn't value it as we should have, and middah k'neged middah, Hashem authorized the Yevanim to take it away from us.

This is a profound lesson for life. Hashem operates middah k'neged middah with every individual, and we see that people who learn and daven shtark generally have hatzlachah and parnassah, and things work out well for them. Why is that? They are trying very hard and doing their avodah with zerizus, with chizuk, so middah k'neged middah, Hashem says, "You're shtark, so I'll be shtark with you. I'll give you parnassah, strength, health, so that you'll be able to learn and daven and do the mitzvos."

If, however, people are not so shtark with their avodah and their Torah and mitzvos, then Hashem says, "You're not so shtark, so I won't be shtark with you."

This is a fundamental principle that applies to all of life. We establish how our life will be, and how much success we'll have in our Torah and mitzvos - it all depends how shtark we are and how much effort we put into our avodah.

If you have a minyan, it should be a minyan kavua. You daven in one shul, at the same time, and you come early and daven well. You say all of Pesukei d'Zimra and daven slowly, word for word, with kavanah. If you do that, you show that you value davening, so Hashem will also value your davening and ensure that you'll be able to daven. He won't give you circumstances that make it impossible for you to daven.

The Bach goes on to ask: Why did Hashem perform the nes of the neiros, in which oil that sufficed for one day lasted eight days? He explains that Hashem saw that the Kohanim were being moser nefesh by waging war, rabbim b'yad me'atim, so they could get back the avodah. Mesirus nefesh is the opposite of hishrashlus, so middah k'neged middah, Hashem performed a nes.

R' Chaim Shmuelevitz says that this nes was a kiss from Hashem; Hashem was showing Klal Yisrael that He was happy with them, because they were being moser nefesh. The Mishnah in Sotah (1:7) teaches, *במקדה שאדם מודד בה מודדין לו* - however you conduct your life, Hashem will conduct Himself with you.

Wherever you find yourself - in America, Eretz Yisrael, or anywhere else - you are the one who determines how your life will go. The Gemara (Berachos 20) relates that R' Pappa asked Abaye why the earlier generations experienced miracles, while the later generations do not, and Abaye answered that it is because the earlier generations were moser nefesh, so middah k'neged middah, Hashem went above and beyond with them, by performing miracles.

Being moser nefesh doesn't mean that you have to jump into a fire. It means trying harder to wake up early, and to be shtark in Torah, tefillah, mussar, mitzvos. The Gemara (Shabbos 130) observes that since Klal Yisrael always kept the mitzvah of bris milah joyously, celebrating it with a seudah, Yidden throughout the generations continue to perform this mitzvah, even if they are not observant. Conversely, things that Yidden did not keep so steadfastly did not remain as shtark.

It all depends on how we do things.

Why the Ridvaz Was Spared

Now there is a war here in Eretz Yisrael, a dangerous war in which many people have been killed, lo aleinu. We have to accept Shabbos early. The Aruch Laner famously notes, in Minchas Ani, that in a year when Rosh Hashanah falls on Shabbos and there is no shofar on the first day of Rosh Hashanah, Shabbos is our lawyer. So we have to honor Shabbos and bring it in early. In Eretz Yisrael we try to light candles forty minutes before sunset, and already before that, we say Shir Hashirim to greet Shabbos. The Rambam says you have to wait for Shabbos, to be ready early.

The Ridbaz, who was a rav in Slutsk, lived in Tzfas at the end of his life, and when he was already an older man, he became very sick and almost died. He saw himself being taken to beis din shel maalah, and they told him, "Say a zechus about yourself that you should live."

He answered that he was writing a sefer on Yerushalmi, and they responded that that's impressive, but others could do that, too. He said that he is involved in a lot of charitable work, and they said, "Others could do that instead of you." Then he said, "My Shabbos is ready Thursday night - we add things on Friday, but everything is basically ready on Thursday." To this, they responded, "Ah, that can't be done by others." And the Ridbaz lived for another fifteen years. If you are moser nefesh, Hashem is also moser nefesh for you. If you are shtark, Hashem is also shtark with you.

Another story that brings out this idea is about Rebbetzin Brim, a big tzaddekes who lived in Meah Shearim. All her life she was moser nefesh to daven with a minyan, in the women's section of the shtieblach. At the end of her life, she was weak, and it was difficult for her to walk, so the Eibishter gave her schar by arranging that there should be a yeshiva established near her apartment. She davened with them for years.

This is our chizuk on Chanukah, when the light of Torah and mitzvos shines brightly. If we do everything b'chizuk - minyanim, learning, chessed - and just try a little harder, not jumping into the fire but simply making a bigger effort, then Hashem will help us, and we'll experience yeshuos both individually and collectively, in Eretz Yisrael and all over the world.

Hashem should give us all hatzlachah.